

Uusi alku 14

Vertaus kylväjästä

Mark 4:1-12

Savonlinnan Tuomiokirkko 12.5.2010

Markuksen evankeliumissa seuraa jakso, jossa evankelista kiinnittää huomionsa parantamisihmeitten sijasta Jeesuksen opetukseen. Hän on aiemmin kertonut useaan otteeseen, että kiertäessään ympäri Galileaa Jeesus opetti. Mutta mitä hän opetti, sitä hän kuvailee vasta nyt.

Samalla kuitenkin Markuksen painopiste on siinä, että Jeesuksen opetus oli kaikesta huolimatta salaisuus, ”valtakunnan salaisuus”, joka on kätkeyty vertauksien peittoon. Sitä ei ole helppo noin vain ymmärtää.

Tämä meidän pitää muistaa nykyisinkin. Jeesus ei ole mikään helppo asia, ei mikään sellainen, jonka ihminen voisi ottaa kuin apteekin hyllyltä.

Otteita Jeesuksen opetuksesta

Ja hän rupesi taas opettamaan järven rannalla. Ja hänen luoksensa kokoontui hyvin paljon kansaa, jonka tähden hän astui veneeseen ja istui siinä järvellä, ja kaikki kansa oli maalla järven rannalla. (Mark 4:1)

Jeesus on siis vetäytynyt vanhaan tukikohtaansa, Gennesaretin järven rannalle, pois kaupungista, jossa murhanhimoiset fariseukset vaanivat hänen henkeään, katkerina Kapernaumin väittelyissä kokemistaan tappioista.

Kansaa on Jeesuksen ympärillä yhä enemmän. Ei enää paljon, vaan ”hyvin paljon”. Varmaankin tuhansia.

Jo aiemmin Jeesus on käskenyt varata rannalle veneen sitä varten, että väkijoukko alkaisi ahdistaa häntä liikaa. Nyt varotoimenpide osoittautuu aiheelliseksi. Jeesus meni veneeseen, se soudettiin jonkin matkan päähän järvelle ja Jeesus puhui kansalle veneessä istuen. Oli rauha opettaa. Ääni kantoi hyvin, niin kuin meikälaistenkin järvien tyyni pinta tekee, kuten kesästä muistamme.

Gennesaretin järven länsirannikolla on moniakin suojaisia paikkoja, joiden on arveltu olleen Jeesuksen opetuspuheiden kuuntelupaikkana.

Ja hän opetti heitä paljon vertauksilla ja sanoi heille opettaessaan: (Mark 4:2)

Tämä tarkoittaa sitä, että Markus katsoo kirjanneensa vain otteita Jeesuksen opetuksesta. Ei hän kaikkea ollut saanut mahtumaan tai edes löytänyt perimätiedosta. Vain tärkeimpiä otteita.

Vertaus kylväjästä

Seuraa kuuluisi vertaus kylväjästä.

”Kuulkaa! Katso, kylväjä lähti kylvämään. (Mark 4:3)

Tämä alku on tavattoman tärkeä. Jeesus sanoo: ”Kuulkaa.” On nimittäin hyvin helppo olla tarkkaamaton ja antaa kuullun mennä toisesta korvasta sisään ja toisesta ulos. Tai kuvitella, että tulossa on vaan jotain vähemmän tärkeää paasausta. Siksi Jeesus sanoi: ”Kuulkaa”. Kyseessä on asiaa, jonka Jumalan Poika erityisesti haluaa ihmisille sanoa. Sen kuunteleminen, tosi kuunteleminen niin, että se painuu korvien kautta aivoihin ja sieltä sydämeen, se on tärkeämpää kuin mikään muu.

Ja hänen kylväessään osa putosi tien oheen, ja linnut tulivat ja söivät sen.
 Ja osa putosi kallioperälle, jossa sillä ei ollut paljon maata, ja se nousi kohta oraalle, kun sillä ei ollut syvää maata.
 Mutta auringon noustua se paahtui, ja kun sillä ei ollut juurta, niin se kuivettui.
 Ja osa putosi orjantappuroihin; ja orjantappurat nousivat ja tukahuttivat sen, eikä se tehnyt hedelmää.
 Ja osa putosi hyvään maahan; ja se nousi oraalle, kasvoi ja antoi sadon ja kantoi kolmeenkymmeneen ja kuuteenkymmeneen ja sataan jyvään asti." (Mark 4:4-8)

Kylvettäessä osa siemenistä menee hukkaan. Tuon ajan Palestiinassa hukka oli nyky-Suomea suurempi, sillä tyylinä oli se, että ensin kylvettiin ja sitten vasta kynnettiin.

Pellolla saattoi olla sivullisten oikopolku. Siellä maa oli niin kovaksi tallattua, ettei siemen saanut mitään mahdollisuuksia itää, kun ei edes päässyt mullan sisään, vaan linnut napsivat sen heti suihin. Kyntäminen ei näet möyhentänyt maata tien kohdalta, sillä aurat olivat huonoja.

Osa pellostä saattoi olla huonoa sillä tavalla, että kallio oli tavattoman lähellä. Silloin siemenellä ei ole pitkä matka saada sirkkalehtiä auringon valoon. Mutta pian tämä kostahtuu: vailia syviä juuria oleva taimi kuivettui yhdessä päivässä, sillä kallioperän päällä oleva ohut multakerros muuttui auringossa rutikuivaksi ja taimi kuoli.

Osassa peltoa saattoi kasvaa tavattomasti orjantappuroita. Ne oli niitetty maahan niin, että vain juuret olivat jäljellä, mutta hyvin pian ne taas tormistautuivat, työnsivät vahvaa vartta ja vilja jäi auttamattomasti niiden alle ja tukahtui.

Mutta aina osa kylvetystä siemenestä putosi hyvään, syvään ja ohdakkeettomaan maahan. Ja silloin se tuotti hyvän sadon; vaihtelevan tosin, mutta hyvän, 30-, 60- tai jopa 100-kertaisen.

Tässä on eräs Jeesuksen vertauksen opetus: Kylväjän on kylvettävä sadon saamisen toivossa. Vaikka osa siemenestä menee hukkaan, osa tuottaa sadon.

Tämä pätee myös evankeliumin sanan kylväjiin. Jos siemen on oikeata, aitoa evankeliumia Kristuksesta, osa siitä tuottaa hyvän sadon. Siitäkin huolimatta, että osa, joskus jopa suurin osa sanan opettamisesta vaikuttaisi turhalta eikä herättäisi mitään muuta vastakaikua kuin pilkkaa tai välinpitämättömyyttä.

Näin varhaiset kristityt evankeliumin julistustyöstään ajattelivat. He olivat oppineet tämän ajatustavan Jeesukselta tai sitten jo Vanhasta testamentista. Niin kuin Paavali sanoi:

Onhan Mooseksen laissa kirjoitettuna: "Älä sido puivan härän suuta". Eihän Jumala häristä näin huolta pitäne? Eikö hän sano sitä kaiketikin meidän tähtemme? Meidän

tähtemmehän on kirjoitettu, että kyntäjän tulee kyntää toivossa ja puivan puida osansa saamisen toivossa. (1 Kor 9:10)

Jumalan valtakunnan viestintästrategia

Jeesuksen kylväjävertaus käsittelee Jumalan valtakunnan ”viestintästrategiaa”. Tämä käy ilmi vertauspuheen lopusta:

Ja hän sanoi: "Jolla on korvat kuulla, se kuulkoon". (Mark 4:9)

On siis kyse siitä, miten Jumalan valtakunnasta kertovaa sanaa on kuultava. On kyse siitä, miten sitä on julistettava ja miten se vaikuttaa.

Jeesuksen viestintästrategia ei ole kovinkaan ”vastaaanottajalähtöistä”. Jumalan valtakunnan viestinnässä ei ole kyse ”tasa-arvoisesta vuoropuhelusta” eli kommunikaatiosta kuulijan ja vastaanottajan välillä. Ei ole kyse ”keskustelusta, jossa jokainen mielipide on yhtä tärkeä”.

Ei. Jeesuksen vertauskuva viestinnästä on kylväjä, joka kylvää sanan siementä. Kuulijat ovat passiivista maaperää, joka ottaa siemenen vastaan tai sitten ei ota. Siemen itää, jos maaperä on suotuisaa, mutta yhtä tavallista on, että maaperä ei ole suotuisaa. Silloin siemen ei idä, eikä sille mitään voi. Kylväjän pitää siihen suostua ja lohduttautua sillä, että jossain toisessa kohdassa siemen kyllä itää, kasvaa ja antaa sadon.

Mutta kylväjä ei käy muuttelemaan siementä jokaista maaperän kohtaa varten erilaiseksi. Hän kylvää siemenen. Hän antaa informaation. Viestissä itsessään on voima kasvaa ja saada aikaan hengellinen elämä, kunhan se otetaan vastaan. Mutta usein sitä ei oteta vastaan. Se ei haittaa. Antaa mennä vaan, siemeniä saa varista hukkaankin, siksi, että joissain kohden sana menee vastaanottavaan maaperäänkin.

Tällainen vertaus kirkollisesta viestinnästä käy erityisen hyvin radioon. Antaa vaan mennä eetterin täydeltä Jeesuksesta kertovaa Markuksen evankeliumia. Suurin osa siitä ei edes tavoita kuulijoiden korvia. Hyvin suuri osa menee hukkaan muista syistä. Mutta osa voi mennä jonkun surkean ja Jumalaa etsivän ihmisen korviin ja hän voi siitä kuulla Jeesuksesta, Vapahtajastamme. Näin voi käydä, vaikka radiossa ei tippaakaan keskusteltaisi tuon henkilön kanssa tai otettaisi häntä huomioon. Silti sana voi vaikuttaa, koska siinä on Jumalan itsensä siihen lataama voima.

Vertausten tulkinnan avain

Ja kun hän oli jäänyt yksin, niin ne, jotka olivat hänen ympärillään, ynnä ne kaksitoista kysyivät häneltä näitä vertauksia. (Mark 4:10)

Tässä kohden Markuksen kertomus katkeaa. Hän siirtyy kuvaamaan hieman myöhempää aikaa, ehkä saman päivän iltaa, jolloin Jeesus on lopettanut kansanjoukkojen opettamisen ja vetäytynyt illaksi lepäämään johonkin yksinäiseen paikkaan. Seuraa keskustelu, josta tuli oikeastaan Markuksen koko vertaussikermän tulkinta-avain.

Niin hän sanoi heille: "Teille on annettu Jumalan valtakunnan salaisuus, mutta noille ulkopuolella oleville kaikki tulee vertauksissa . . ." (Mark 4:11)

Jeesuksen oppilaille on annettu ”Jumalan valtakunnan salaisuus”. Se on se salaisuus, että Jeesus on Messias, Jumalan maailmaan lähettämä Vapahtaja. Opetuslapset ovat tulleet hänen luokseen, hänen omikseen. Siksi heillä on mahdollisuus myös tietää, mitä Jeesuksen vertaukset tarkoittavat.

Ulkopuoliset tarkoittavat suurta väkijoukkoa, joka on vain sensaation nälässään tai innoissaan parantamishmeistä tullut kuuntelemaan Jeesuksen puhetta. He kyllä kuulevat sanat, mutta niistä ei ole heille mitään hyötyä, sillä he eivät ole tahdo uskoa Messiaaseen, eivät tahdo seurata Jeesusta eli uskoa häneen Vapahtajanaan. Siksi he eivät tajua Jumalan valtakunnan salaisuutta. Se jää heille käsittämättömäksi vertaukseksi, jonka merkitystä he eivät tajua.

Näin asia on tänäänkin. On olemassa itseään sivistyneinä pitäviä ”kulttuurikristittyjä”, jotka haluavat säilyttää objektiivisen ja tieteellisen näkemyksen Jeesuksesta hurahtamatta mukaan häneen uskovien joukkoon. He kyllä arvostavat kristinuskon traditiota ja vaikkapa sen tuottamia hienoja taide-esineitä ja kirkkomusiikkia, mutta haluavat itse ja puolueettomasti muodostaa oman uskonnollisen näkemyksensä. He pysyttelevät vastuullisen ulkopuolisina ja käyttävät objektiivisesti muitakin uskontoja ja filosofioita kuin Jeesuksen, Jumalan Pojan evankeliumia ja Uutta testamenttia.

Objektiivinen tarkkailija jää ulkopuoliseksi

Markuksen evankeliumin mukaan sellaisella otteella ei saa Jeesuksesta selvää. Pitää nöyriä mielin langeta hänen jalkojensa juureen ja pyytää, että hän itse avaisi valtakunnan salaisuuden. Pitää olla ”kerjäläisenä Jumalan ilmoituksen äärellä”, ei kuvitellen löytävän objektiivisen tarkastelupisteen. Muuten jää Jeesuksen suhteen ulkopuoliseksi ja vaille ”valtakunnan salaisuuden” tulkinta-avainta, Messiaasta. Hänen suhteensa ei voi olla objektiivinen tarkkailija. On oltava hänen opetuslapsensa, muitten Jeesuksen opetuslasten joukossa.

Jeesus jatkaa selvitystään Vanhalla testamentilla, joka osoittaa, että näin on käynyt ennenkin Jumalan pelastussuunnitelmassa:

. . . että he näkemällä näkisivät, eivätkä huomaisi, ja kuulemalla kuulisivat, eivätkä ymmärtäisi, niin etteivät kääntyisi ja saisi anteeksi". (Mark 4:11-12)

Kyseessä on epätarkka lainaus Jesajan kutsumusnäystä:

Ja minä kuulin Herran äänen sanovan: "Kenenkä minä lähetän? Kuka menee meidän puolestamme?" Minä sanoin: "Katso, tässä minä olen, lähetä minut".
Niin hän sanoi: "Mene ja sano tälle kansalle: 'Kuulemalla kuulkaa, älkääkä ymmärtäkö, näkemällä nähkää, älkääkä käsittäkö'.
Paaduta tämän kansan sydän, koveta sen korvat, sokaise sen silmät, ettei se näkisi silmillään, ei kuulisi korvillaan, ei ymmärtäisi sydämellään eikä kääntyisi ja parannetuksi tulisi." (Jes 6:8-10)

Jesajan kirjassa tämän kohdan idea on se, että Juudan kansa oli niin paatunut ja kääntynyt pois Herrasta, että rangaistus oli väistämätön. Jesaja lähetettiin saarnaamaan, mutta Herra tiesi, ettei hänen sanomaansa suinkaan otettaisi vastaan.

Tähän kohtaan vapaasti viitattaessa Jeesus varmaankin tarkoitti sitä, että hänenkin tapauksessaan suinkaan kaikki eivät käsittä, kuka hän on. He kuulevat hänen opetuksensa, mutta eivät käsittä niiden merkitystä. He haluavat pysytellä objektiivisen ulkopuolisina. Mutta silloin he pysyttelevät

ulkopuolisina Jumalan maailmaan lähettämään Vapahtajaan ja jäävät ulkopuolelle Jumalan valtakunnasta.

Aika pelottavaa tekstiä, jos sen soveltaa nykypäivään. ”Kuulemalla kuulkaa, älkääkä ymmärtäkö, näkemällä nähkää, älkääkä käsittäkö”. Jotta voisi ymmärtää ja nähdä, on tultava ”sisäpuolelle”, siihen opetuslasten joukkoon, joka istuu Jeesuksen jaloissa hänen opetustaan kuunnellen.

Aika ankara ja vaativa näkemys Jumalasta ja hänen sanomastaan! Ei mitään ”soma ja säyseää vekkihameuskontoa”.